

i tytuły Boga w mowach teologicznych św. Grzegorza z Nazjanzu; ks. dr P. Wygralak (UAM, Poznań) – Dobroć Boga Ojca według Cezarego z Arles; ks. dr J. Żelazny (PAT) – Ojcostwo w Listach Teodoretą z Cyru; ks. dr hab. A. Żurek (WSD, Tarnów) – Od Pater familias do Pater noster. U źródeł nauki o Ojcu u łacińskich Ojców Kościoła; ks. dr L. Misiarczyk (WSD, Płock) – Bóg Ojciec u św. Justyna Męczennika.

6. XIV MIĘDZYNARODOWY KONGRES ARCHEOLOGII CHRZEŚCIJAŃSKIEJ

W dniach 19-26 września 1999 r. odbędzie się w Wiedniu XIV Międzynarodowy Kongres Archeologii Chrześcijańskiej na temat: **Frühes Christentum zwischen Rom und Konstantinopel** (*Wczesne chrześcijaństwo między Rzymem a Konstantynopolem*), organizowany przez Komitet Międzynarodowych Kongresów Archeologii Chrześcijańskiej, a bezpośrednio przez Centrum Archeologiczne w Instytucie Archeologii Klasycznej Uniwersytetu Wiedeńskiego (Franz Klein Gasse 1, 1190 Wien) we współpracy z miejscowym Instytutem Historii Kościoła i Ewangelickim Fakultetem Teologicznym. Patronat nad Kongresem objął sam prezydent Republiki Austriackiej – dr Thomas Klestil, a także przewodniczący Osterreichische Akademie der Wissenschaften i rektor Uniwersytetu Wiedeńskiego. Obrady dopuszczające 4 języki kongresowe (niemiecki, angielski, francuski i włoski) oprócz przedpołudniowych sesji plenarnych, kiedy wygłaszać się będzie po 4 30-minutowe referaty, odbywać się mają w 5 sekcjach tematycznych przeznaczonych na prezentowanie 15-minutowych komunikatów: 1. Architektura; 2. Mozaika – numizmatyka – historia Kościoła; 3. Historia kultury – Austria i alpejskie tereny archeologiczne; 4. Rzeźba – malarstwo – epigrafika – mała sztuka; 5. Nowości archeologiczne. W tak przygotowanym programie przewidziano 11 posiedzeń plenarnych i wygłoszenie aż 115 popołudniowych komunikatów; resztę (76) komunikatów jedynie nadesłano (*Posterliste*) do dyspozycji sekretariatu Kongresu z przeznaczeniem do publikacji. Oprócz samych obrad, program Kongresu przewiduje wyjazdy naukowe do Efezu (23-26 IX), do Carnutum (19 IX) oraz w archeologiczne regiony naddunajskie i wschodnio-tyrolskie (23-26 IX), a także wystawy naukowe: Chrześcijaństwo w tekstach i materiałach Egiptu, Sigle na papirusach, Wczesne chrześcijaństwo na austriackich terenach naddunajskich, Dokumentacja do archeologii chrześcijańskiej w Austrii. Uderza wyjątkowo duża liczba zgłoszonych uczestników (wśród których figurują również znane nazwiska patrologów i historyków Kościoła), i to nieraz z krajów, które nie mają zbyt bogatej tradycji studiów archeologii chrześcijańskiej (np. Bułgaria – 11, Rumunia – 10, Rosja – 10, Turcja – 6, Ukraina – 5). Na tym tle wyjątkowo blado wypada udział polskich archeologów – zaledwie

3: prof. W. Godlewski (UW) – *Christian Nubia. Recent Excavations*; prof. E. Jastrzębowska (UW) – *Das Viersäulendenkmal in Ephesos: römische Idee, konstantinopolische Dekoration, lokale Ausarbeitung*; oraz prof. B. Wronikowska z KUL-u.

7. MIĘDZYNARODOWY KONGRES STUDIÓW BIZANTYŃSKICH

W dniach 19-25 sierpnia 2001 r. odbędzie się w Collège de France i na Sorbonie w Paryżu XX Międzynarodowy Kongres Studiów Bizantyńskich, nad którym patronat objął sam prezydent Republiki Francuskiej Jacques Chirac. Ustalono już zarówno tematy sesji plenarnych i spotkań okrągłego stołu jak i nazwiska uczonych za nie odpowiedzialnych. Oto **tematy sesji plenarnych**: *Duch i forma w literaturze bizantyńskiej* (A. Garzya, R. Maisano); *Dotychczasowy bilans badań nad prawem bizantyńskim* (D. Simon); *Bizancjum między Zachodem chrześcijańskim a światem muzułmańskim – relacje artystyczne* (J.M. Spieser); *Święta Góra Athos – tradycja i odnowa w sztuce* (G. Galavaris); *Ewolucja obrazu wsi w Cesarstwie Bizantyńskim V-XIV wieku* (A. Laiou); *Ludzie Zachodu w miastach prowincji Cesarstwa Bizantyńskiego* (M. Balard, A. Ducellier); *Byzantina-Metabyzantina. Peryferia w czasie i przestrzeni* (P. Odorico); *Instrumenta studiorum: nowości techniczne, narzędzia pracy naukowej, nowości wydawnicze* (J. Koder, P. Schreiner).

Tematykę zaś **dyskusji okrągłego stołu** podzielono na 6 sekcji:

1. *Historia ekonomiczna i społeczna*: Wymiana i konflikty między Zachodem chrześcijańskim a światem muzułmańskim (W. Kaegi); studia regionalne północnego i zachodniego Cesarstwa (A. Avramea); studia regionalne południowego i wschodniego Cesarstwa (A.G. Walmsley); Aspekty kulturalne życia wiejskiego (Sh. Gerstel); Elity i państwo podczas ekspansji w 863-1055 (M. Whittow).

2. *Bizancjum i jedność religijna?*: Relikwie Męki (J. Durand, B. Flusin); Odmienność religijna a identyczność kulturalna: niegreckie chrześcijaństwo wschodnie (N. Garsoian, B. Martin-Hisard); Monastycyzm bizantyński (M. Mullett); Teologia bizantyńska: metody i rodzaje literackie (C.G. Conticello, V. Conticello).

3. *Pismo i społeczeństwo*: Papirus czy pergamin (P. Speck, E. Lamberz); List dyplomatyczny (O. Kresten, E. Malamut); Petycja w Bizancjum (D. Feisel, J. Gascou); Czytanie i pisanie w Bizancjum (B. Mondrain).

4. *Historia kulturalna Bizancjum*: Epistolografia i poezja epigramatyczna: aktualne projekty i problemy metodologii (W. Hörandner); Hagiografia i źródła literackie (C. Rapp); Filozofia i nauki w Cesarstwie Nicejskim i za Paleologów (M. Cacouros, M.H. Congourdeau); Magia, rytuały i ceremonie (S. Tacaks); Bizancjum i jego historia w 2000 roku (M.F. Auzepy).